

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (prvá komora)

zo 6. decembra 2012*

„Priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti — Smernica 2008/115/ES — Spoločné normy a postupy v oblasti návratu neoprávnene sa zdržiavajúcich štátnych príslušníkov tretích krajín — Vnútroštátna právna úprava stanovujúca možnosť nahradiť peňažný trest vyhostením alebo trestom domáceho väzenia“

Vo veci C-430/11,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Tribunale di Rovigo (Taliansko) z 15. júla 2011 a doručený Súdnemu dvoru 18. augusta 2011, ktorý súvisí s trestným konaním proti:

Mdovi Sagorovi,

SÚDNY DVOR (prvá komora),

v zložení: predseda prvej komory A. Tizzano, sudcovia M. Ilešič (spravodajca), E. Levits, J.-J. Kasel a M. Safjan,

generálny advokát: J. Mazák,

tajomník: M. Aleksejev, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 13. septembra 2012,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- M. Sagor, v zastúpení: C. Tessarin a L. Masera, avvocati,
- talianska vláda, v zastúpení: G. Palmieri, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci F. Urbani Neri, avvocato dello Stato,
- nemecká vláda, v zastúpení: T. Henze a N. Graf Vitzthum, splnomocnení zástupcovia,
- holandská vláda, v zastúpení: B. Koopman, splnomocnená zástupkyňa,
- Európska komisia, v zastúpení: M. Condou-Durande a L. Prete, splnomocnení zástupcovia,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

vyhlásil tento

* Jazyk konania: taliančina.

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES zo 16. decembra 2008 o spoločných normách a postupoch členských štátov na účely návratu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na ich území (Ú. v. EÚ L 348, s. 98), ako aj článku 4 ods. 3 ZEÚ.
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci konania začatého proti M. Sagorovi, ktorého predmetom je jeho neoprávnené zdržiavanie sa na talianskom území.

Právny rámec

Právo Únie

- 3 Článok 2 smernice 2008/115, nazvaný „Rozsah pôsobnosti“, stanovuje:
„1. Táto smernica sa uplatňuje na štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na území členského štátu.
2. Členské štáty sa môžu rozhodnúť, že túto smernicu nebudú uplatňovať na štátnych príslušníkov tretích krajín:
a) ktorým sa... odoprel vstup, alebo ktorí boli zadržaní príslušnými orgánmi v súvislosti s neoprávneným prekročením vonkajšej... hranice členského štátu...;
b) ktorým sa podľa vnútroštátneho práva uložil návrat ako trestná sankcia alebo návrat z trestnej sankcie vyplýva, alebo voči ktorým prebieha extradičné konanie.
...“
- 4 Článok 3 uvedenej smernice, nazvaný „Vymedzenie pojmov“, stanovuje:
„Na účely tejto smernice sa uplatňujú tieto vymedzenia pojmov:
...
4. „rozhodnutie o návrate“ je správne alebo súdne rozhodnutie, alebo akt, ktorým sa ustanovuje alebo vyhlasuje, že štátny príslušník tretej krajiny sa zdržiava na území neoprávnene a ktorým sa ukladá alebo ustanovuje povinnosť návratu;
...“
- 5 Podľa článku 4 ods. 3 tej istej smernice:
„Táto smernica sa uplatňuje bez toho, aby bolo dotknuté právo členských štátov prijať alebo zachovať ustanovenia priaznivejšie pre osoby, na ktoré sa uplatňuje[,] ak sú zlučiteľné s touto smernicou.“

6 Články 6 až 8 smernice 2008/115 stanovujú:

„Článok 6

Rozhodnutie o návrate

1. Členské štáty vydajú rozhodnutie o návrate každého štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý sa neoprávnene zdržiava na ich území[,] bez toho, aby boli dotknuté výnimky uvedené v odsekoch 2 až 5.

...

6. Táto smernica nebráni členským štátom prijať rozhodnutie o ukončení legálneho pobytu spolu s rozhodnutím o návrate a/alebo rozhodnutím o odsune a/alebo o zákaze vstupu v jednom správnom alebo súdnom rozhodnutí alebo akte...

Článok 7

Dobrovoľný odchod

1. V rozhodnutí o návrate sa poskytne primeraná lehota na dobrovoľný odchod v dĺžke od siedmich do tridsiatich dní bez toho, aby boli dotknuté výnimky uvedené v odsekoch 2 a 4. ...

...

4. Ak existuje riziko úteku alebo ak žiadosť o legálny pobyt bola zamietnutá ako zjavne neodôvodnená alebo podvodná, alebo ak dotknutá osoba predstavuje riziko pre verejný poriadok, verejnú bezpečnosť alebo národnú bezpečnosť, členské štáty môžu upustiť od poskytnutia lehoty na dobrovoľný odchod...

Článok 8

Odsun

1. Členské štáty prijímú všetky opatrenia potrebné na vykonanie rozhodnutia o návrate, ak sa neposkytla lehota na dobrovoľný odchod v súlade s článkom 7 ods. 4 alebo sa nespĺnila povinnosť návratu v rámci lehoty na dobrovoľný odchod poskytnutej v súlade s článkom 7.

...

3. Členské štáty môžu vydať osobitné správne alebo súdne rozhodnutie alebo akt, ktorým nariadia odsun.

...“

7 Článok 11 uvedenej smernice, nazvaný „Zákaz vstupu“, stanovuje:

„1. K rozhodnutiam o návrate sa pripája zákaz vstupu:

- a) ak sa nestanovila lehota na dobrovoľný odchod, alebo
- b) ak sa nespĺnila povinnosť návratu.

V ostatných prípadoch sa k rozhodnutiam o návrate môže pripojiť zákaz vstupu.

2. Dĺžka trvania zákazu vstupu sa určí s náležitým zohľadnením všetkých relevantných okolností konkrétneho prípadu a v zásade nesmie presiahnuť päť rokov. Päť rokov však môže presiahnuť v prípade, ak štátny príslušník tretej krajiny predstavuje vážnu hrozbu pre verejný poriadok, verejnú bezpečnosť alebo národnú bezpečnosť.

...“

- 8 Články 15 a 16 tej istej smernice znejú takto:

„Článok 15

Zaistenie

1. Pokiaľ sa v osobitnom prípade nedajú účinne uplatniť iné dostatočné, ale menej prísne donucovacie opatrenia, členské štáty môžu zaistiť len štátneho príslušníka tretej krajiny, voči ktorému prebieha konanie o návrate, s cieľom pripraviť návrat a/alebo vykonať proces odsunu, a to najmä keď:

- a) existuje riziko úteku, alebo
- b) dotknutý štátny príslušník tretej krajiny sa vyhýba alebo bráni procesu prípravy návratu alebo odsunu.

...

5. Zaistenie trvá, kým sú splnené podmienky ustanovené v odseku 1 a kým je to potrebné na zabezpečenie úspešného odsunu. Každý členský štát stanoví maximálnu lehotu zaistenia, ktorá nesmie presiahnuť šesť mesiacov.

...

Článok 16

Podmienky zaistenia

1. Zaistenie sa spravidla vykonáva v špecializovaných zariadeniach určených na zaistenie. Ak členský štát nemôže poskytnúť ubytovanie v špecializovanom zariadení určenom na zaistenie a musí sa obrátiť na väzenské zariadenie, zaistení štátni príslušníci tretích krajín sú oddelení od riadnych väzňov.

...“

- 9 Podľa článku 20 smernice 2008/115 mali členské štáty uviesť do účinnosti zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou do 24. decembra 2010.

Talianske právo

Legislatívny dekrét č. 286/1998

- 10 Legislatívny dekrét č. 286/1998 z 25. júla 1998, ktorým sa kodifikuje právna úprava v oblasti prístahovalectva a pravidiel týkajúce sa postavenia cudzinca (riadny dodatok ku GURI č. 191 z 18. augusta 1998, ďalej len „legislatívny dekrét č. 286/1998“), stanovuje pravidlá použiteľné v Talianskej republike v oblasti prístahovalectva.

11 Uvedený dekrét bol zmenený najmä zákonom č. 94 z 15. júla 2009 o verejnej bezpečnosti (riadny dodatok ku GURI č. 170 z 24. júla 2009), ako aj zákonným dekrétom č. 89/2011 z 23. júna 2011, ktorým sa zavádzajú naliehavé opatrenia na účely prebratia smernice 2004/38/ES o voľnom pohybe občanov Únie a prebratia smernice 2008/115/ES o návrate neoprávnene sa zdržiavajúcich štátnych príslušníkov tretích krajín (GURI č. 144 z 23. júna 2011), zmeneným na zákon zákonom č. 129 z 2. augusta 2011 (GURI č. 181 z 5. augusta 2011).

12 Článok 6 ods. 3 legislatívneho dekrétu č. 286/1998 stanovuje:

„Cudzí štátny príslušník, ktorý... bez legitímneho dôvodu nerešpektuje príkaz legitimovať sa pasom alebo iným dokladom totožnosti a svojím povolením na pobyt alebo iným dokladom osvedčujúcim jeho oprávnený pobyt na štátnom území, sa potrestá odňatím slobody až na jeden rok a peňažným trestom do výšky 2 000 eur.“

13 Článok 10a uvedeného legislatívneho dekrétu stanovuje:

„1. Ak skutok nie je závažnejším trestným činom, cudziemu štátnemu príslušníkovi, ktorý vstúpi na územie štátu alebo sa na ňom zdržiava v rozpore s ustanoveniami tohto konsolidovaného znenia..., možno uložiť peňažný trest vo výške 5 000 až 10 000 eur. ...

...

4. Na účely výkonu vyhostenia cudzieho štátneho príslušníka odhaleného podľa odseku 1 sa nevyžaduje, aby súdny orgán príslušný na rozhodnutie o trestnom čine vydal povolenie podľa článku 13 ods. 3. Questore informuje o výkone vyhostenia súdny orgán príslušný na rozhodnutie o trestnom čine...

5. Po tom, ako sa súd dozvedel o výkone vyhostenia..., vydá rozsudok, v ktorom vyhlási, že už nie je dôvodné rozhodnúť vo veci samej...

...“

14 Článok 13 toho istého legislatívneho dekrétu s názvom „Správne vyhostenie“ stanovuje:

„...“

2. Prefekt rozhodne o vyhostení v každom jednotlivom prípade, ak sa cudzinec:

...

b) zdržiava na území štátu... bez toho, aby v stanovenej lehote požiadal o povolenie na pobyt...

...

3. Rozhodnutie o vyhostení je za akýchkoľvek okolností prijaté odôvodneným dekrétom, ktorý je okamžite vykonateľný aj keď toto opatrenie dotknutá osoba napadne. Ak bolo voči cudzincovi začaté trestné stíhanie a nenachádza sa v zaisťovacej väzbe, questore pred výkonom uvedeného vyhostenia požiada súd o povolenie na výkon tohto vyhostenia... Questore po získaní povolenia pristúpi k vyhosteniu podľa odseku 4. ... Questore môže do vydania rozhodnutia o žiadosti o povolenie umiestniť cudzinca do zariadenia pre dočasné zaistenie cudzincov v súlade s článkom 14.

...

4. Vyhostenie zabezpečí questore vrátením na hranicu prostredníctvom poriadkových síl:

a) v prípadoch uvedených v odseku 1 a odseku 2 písm. c) tohto článku...;

b) ak existuje riziko úteku v zmysle odseku 4a...;

...

f) v prípadoch upravených v článkoch 15 a 16 a v iných prípadoch, v ktorých je vyhostenie cudzinca upravené ako trestná sankcia alebo ako následok trestnej sankcie...

...

4a. Riziko úteku v zmysle odseku 4 písm. b) vznikne v prípade, keď nastane aspoň jedna z nasledujúcich okolností, na základe ktorých prefekt podľa okolností daného prípadu konštatuje riziko, že by sa cudzí štátny príslušník mohol vyhnúť dobrovoľnému výkonu rozhodnutia o vyhostení:

a) nepredloženie platného cestovného pasu alebo iného rovnocenného dokumentu;

...

5. Ak nie sú splnené podmienky na okamžité vrátenie na hranicu podľa odseku 4, môže cudzinec, ktorému je určené rozhodnutie o vyhostení, požiadať prefekta, aby mu na účely výkonu vyhostenia stanovil lehotu na dobrovoľný odchod... Keď questura dostane doklad o skutočnom návrate cudzieho štátneho príslušníka, informuje o tom súdny orgán príslušný na rozhodnutie o spáchaní trestného činu podľa článku 10a na účely stanovené v odseku 5 uvedeného článku...“

15 Článok 14 ods. 1 legislatívneho dekrétu č. 286/1998 stanovuje:

„Ak nie je možné vykonať vyhostenie okamžite vrátením na hranicu alebo navrátením z dôvodu okolností, ktoré dočasne bránia príprave návratu alebo odsunu, questore rozhodne o umiestnení cudzinca do zaistenia na striktno nevyhnutný čas v najbližšom zariadení na zaistenie...“

16 Článok 16 uvedeného legislatívneho dekrétu, nazvaný „Vyhostenie ako alternatívny alebo náhradný trest odňatia slobody“, stanovuje vo svojom prvom odseku:

„Súd... môže pri vyhlásení odsudzujúceho rozsudku za trestný čin podľa článku 10a nahradiť tento trest vyhostením na obdobie najmenej piatich rokov..., ak neexistujú dôvody uvedené v článku 14 ods. 1 tohto konsolidovaného znenia, ktoré bránia okamžitému vyhosteniu vrátením na hranicu prostredníctvom poriadkových síl.“

Legislatívny dekrét č. 274/2000

17 Legislatívny dekrét č. 274/2000 o príslušnosti zmierovacieho súdu v trestných veciach v súlade s článkom 14 zákona č. 468 z 24. novembra 1999 (riadny dodatok ku GURI č. 234 z 10. októbra 2000) v znení účinnom v rozhodujúcom čase (ďalej len „legislatívny dekrét č. 274/2000“) vo svojom článku 6 ods. 2 stanovuje:

„Ak v prípade súvisiacich konaní patria niektoré z týchto konaní do príslušnosti zmierovacieho súdu a ostatné do príslušnosti porotného súdu alebo tribunálu, na prejednanie všetkých týchto vecí je príslušný súd vyššieho stupňa.“

18 Článok 53 uvedeného legislatívneho dekrétu, nazvaný „Domáce väzenie“, stanovuje:

„1. Trest domáceho väzenia spočíva v povinnosti zdržiavať sa na mieste bydliska či na akomkoľvek inom mieste súkromného pobytu alebo na mieste liečenia či poskytovania pomoci alebo dennej starostlivosti každú sobotu a nedeľu; súd môže s ohľadom na rodinné, pracovné, študijné záväzky či zdravotné okolnosti odsúdeného nariadiť, aby bol trest vykonávaný v iných dňoch v týždni alebo na žiadosť odsúdeného neprerušovane.

2. Dĺžka domáceho väzenia nemôže byť kratšia ako šesť dní a dlhšia ako 45 dní; odsúdený sa nepovažuje za uväznenú osobu.“

19 Článok 55 legislatívneho dekrétu č. 274/2000 s názvom „Premena peňažných trestov“ stanovuje:

„1. Na žiadosť odsúdeného možno namiesto nevykonaného peňažného trestu z dôvodu jeho insolventnosti uložiť za trestné činy spadajúce do príslušnosti zmierovacieho súdu náhradný trest povinnej práce v dĺžke najmenej jeden mesiac a najviac šesť mesiacov...

...

5. Ak odsúdený nepožiada o nahradenie peňažného trestu výkonom povinnej práce, peňažné tresty budú z dôvodu jeho insolventnosti premenené na domáce väzenie vo forme uvedenej v článku 53 ods. 1 a v súlade s jeho pravidlami...

6. Na účely premeny trestu... nesmie dĺžka domáceho väzenia presiahnuť 45 dní.“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

20 Dňa 13. augusta 2009 polícia v Rosolina Mare (Taliansko) vypočula osobu, ktorá uviedla, že sa volá Md Sagor a že sa narodila 10. októbra 1990 v Bangladéši.

21 Z preskúmania situácie M. Sagora vyplynulo, že táto osoba, ktorá žije v Taliansku bez stáleho domova a živí sa ako pouličný predavač, nemá a nikdy nemala povolenie na pobyt. Podľa policajnej zápisnice M. Sagor vyhlásil, že na talianske územie vstúpil v marci 2009.

22 Dňa 22. júla 2010 bol M. Sagor predvolaný pred Tribunale di Rovigo v súvislosti s trestným činom neoprávneného vstupu a pobytu v zmysle článku 10a legislatívneho dekrétu č. 286/1998, ako aj s trestným činom uvedeným v článku 6 ods. 3 tohto legislatívneho dekrétu.

23 Podľa tohto súdu nebolo preukázané, že M. Sagor vstúpil do Talianska neoprávnené. Nebolo totiž dostatočne preukázané, že sa dotknutá osoba nepodrobila hraničnej kontrole.

24 Pokiaľ ide naopak o neoprávnený pobyt, uvedený súd rozhodol, že spáchanie tohto trestného činu je riadne preukázané. Spresňuje tiež, že je príslušný rozhodnúť o tomto trestnom čine. Trestný čin podľa článku 10a legislatívneho dekrétu č. 286/1998 spadá do právomoci zmierovacieho súdu. Keďže však uvedený trestný čin súvisí s trestným činom upraveným v článku 6 ods. 3 toho istého legislatívneho dekrétu, ktorý spadá do právomoci tribunálov, M. Sagor bol správne predvolaný na Tribunale di Rovigo.

25 Dňa 22. februára 2011 bolo konanie voči M. Sagorovi v časti týkajúcej sa trestného činu uvedeného v článku 6 ods. 3 vyškrtnuté zo zoznamu.

26 Keďže Tribunale di Rovigo mal za neoprávnený pobyt M. Sagorovi uložiť sankciu uvedenú v článku 10a legislatívneho dekrétu č. 286/1998, avšak mal pochybnosti o zlučiteľnosti tejto vnútroštátnej právnej úpravy s právom Únie, 15. júla 2011 rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

- „1. Bránia články 2, 4, 6, 7 a 8 smernice [2008/115] vzhľadom na zásady lojálnej spolupráce a potrebného účinku smerníc možnosti, aby štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, ktorý sa neoprávnene zdržiava v členskom štáte, bol ešte predtým, ako by porušil príkaz na odsun vydaný správnym orgánom, uložený peňažný trest, ktorý možno ako trestnú sankciu nahradiť trestom domáceho väzenia len na základe neoprávneného vstupu a pobytu?
2. Bránia články 2, 15 a 16 smernice [2008/115] vzhľadom na zásady lojálnej spolupráce a potrebného účinku smerníc možnosti, aby členský štát po prijatí [tejto] smernice prijal právny predpis, ktorý stanovuje, že štátny príslušník tretej krajiny, ktorý sa neoprávnene zdržiava v členskom štáte, sa potrestá peňažným trestom, ktorý možno nahradiť okamžite vykonateľným vyhostením ako trestnou sankciou bez toho, aby bol dodržaný postup a rešpektované práva cudzinca stanovené v [uvedenej] smernici?
3. Bráni zásada lojálnej spolupráce zakotvená v článku 4 ods. 3 ZEÚ vnútroštátnemu ustanoveniu, ktoré bolo prijaté počas lehoty na prebratie [tejto] smernice s cieľom obísť alebo v každom prípade obmedziť rozsah pôsobnosti smernice, a aké opatrenia má prijať súd v prípade, že sa preukáže existencia takéhoto cieľa?“

O prejudiciálnych otázkach

O prvej a druhej otázke

27 Svojou prvou a druhou prejudiciálnou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či treba smernicu 2008/115 vykladať v tom zmysle, že bráni právnej úprave členského štátu, akou je právna úprava dotknutá v konaní vo veci samej, ktorá trestá neoprávnený pobyt štátnych príslušníkov tretej krajiny peňažným trestom, ktorý môže byť nahradený trestom vyhostenia alebo trestom domáceho väzenia.

O prípustnosti

28 Talianska vláda považuje tieto otázky v konaní vo veci samej za hypotetické, a preto neprípustné. Vychádzajú z predpokladu, že M. Sagor nie je schopný uhradiť peňažný trest a navyše nemá záujem o náhradnú povinnú prácu za tento trest, len čo mu bude uložený. Keďže nie je preukázaná správnosť tohto predpokladu, podnet vnútroštátneho súdu na výklad smernice 2008/115, ktorý mu umožní rozhodnúť o zákonnosti peňažného trestu a o jeho zmene na trest vyhostenia alebo na trest domáceho väzenia, je podľa jej názoru predčasný.

29 Túto argumentáciu treba odmietnuť. Okolnosť, že M. Sagor doteraz nebol odsúdený na peňažný trest podľa článku 10a legislatívneho dekrétu č. 286/1998, a preto sa ešte nie je možné presvedčiť o tom, či v prípade uloženia tohto trestu budú splnené podmienky na jeho zmenu na trest vyhostenia alebo domáceho väzenia, je spôsobená práve skutočnosťou, že sa vnútroštátny súd pýta na zlučiteľnosť týchto jednotlivých trestov s právom Únie, a teda sa zdržal ich uloženia až do vyjasnenia tejto veci. V návrhu na začatie prejudiciálneho konania je uvedené, že v danom prípade bolo preukázané spáchanie trestného činu neoprávneného pobytu a že mechanizmus ukladania trestov upravený v právnej úprave v konaní vo veci samej sa na M. Sagora uplatní za predpokladu, že táto právna úprava bude zlučiteľná s právom Únie. Z toho vyplýva, že táto právna úprava a otázka jej zlučiteľnosti s právom Únie sú relevantné v konaní vo veci samej (pozri analogicky rozsudok zo 6. decembra 2011, Achughbalian, C-329/11, Zb. s. I-12695, bod 42).

30 Položené otázky sú teda prípustné.

O peňažnom treste, ktorý možno nahradiť trestom vyhostenia

- 31 Smernica 2008/115 sa vzťahuje výhradne na návrat štátnych príslušníkov tretích krajín s neoprávneným pobytom a jej cieľom nie je v celom rozsahu zosúladiť právne predpisy členských štátov týkajúce sa pobytu cudzincov. Smernica teda nebráni tomu, aby právny poriadok členského štátu označoval neoprávnený pobyt za trestný čin a stanovoval trestné sankcie slúžiace na odradenie od spáchania takého trestného činu (rozsudok Achughbalian, už citovaný, bod 28).
- 32 Členský štát však nemôže aplikovať trestnoprávnu úpravu, ktorá môže narušiť uplatnenie spoločných noriem a postupov stanovených v smernici 2008/115 a zbaviť ju tak užitočného účinku (pozri rozsudky z 28. apríla 2011, El Dridi, C-61/11 PPU, Zb. s. I-3015, bod 55, a Achughbalian, už citovaný, bod 39).
- 33 Súdny dvor už mal príležitosť uviesť, že uvedené spoločné normy a postupy by boli narušené, ak by dotknutý členský štát po tom, ako bolo určené, že ide o neoprávnený pobyt štátneho príslušníka tretej krajiny, pred výkonom alebo dokonca pred samotným prijatím rozhodnutia o návrate viedol trestné stíhanie, ktoré môže viesť k trestu odňatia slobody v priebehu konania o návrate. Takéto opatrenie by totiž mohlo oddialiť odsun (pozri rozsudky El Dridi, už citovaný, bod 59, ako aj Achughbalian, body 37 až 39 a 45).
- 34 Ako uviedli talianska, nemecká a holandská vláda, právna úprava, ktorá za podmienok, ako sú stanovené v legislatívnom dekréte č. 286/1998, upravuje trestné stíhanie, ktoré môže viesť k peňažnému trestu, ktorý môže byť nahradený trestom vyhostenia, má úplne iné účinky, než aké má právna úprava upravujúca trestné stíhanie, ktoré môže viesť k trestu odňatia slobody v priebehu konania o návrate.
- 35 V tejto súvislosti treba po prvé uviesť, že k prijatiu a výkonu opatrení o návrate podľa smernice 2008/115 nedošlo oneskorene ani nie sú inak narušené okolnosťou, že také trestné stíhanie, aké je upravené legislatívnym dekrétom č. 286/1998, stále prebieha. Návrat upravený v článkoch 13 a 14 tohto legislatívneho dekrétu totiž môže prebehnúť nezávisle od tohto trestného stíhania a bez toho, aby bolo toto trestné stíhanie skončené. Tento záver je potvrdený článkom 10a ods. 5 uvedeného legislatívneho dekrétu, podľa ktorého má súd po tom, ako sa dozvedel o návrate dotknutej osoby, zastaviť trestné konanie rozsudkom, že už nie je dôvodné rozhodnúť vo veci samej.
- 36 Po druhé treba uviesť, že konanie o návrate upravené smernicou 2008/115 nemôže narušiť ani možnosť, že uvedené trestné stíhanie povedie k peňažnému trestu. Uloženie peňažného trestu totiž nijakým spôsobom nebráni tomu, aby bolo rozhodnutie o návrate prijaté a vykonané pri plnom rešpektovaní podmienok stanovených v článkoch 6 až 8 smernice 2008/115, a neporušuje ani spoločné normy v oblasti odňatia slobody, ktoré sú upravené v článkoch 15 a 16 tejto smernice.
- 37 Po tretie, pokiaľ ide o možnosť poskytnutú trestnému súdu nahradiť peňažný trest trestom vyhostenia sprevádzaným zákazom vstupu na najmenej päť rokov, z článku 16 ods. 1 legislatívneho dekrétu č. 286/1998 vyplýva, že taliansky zákonodarca obmedzil túto možnosť na situácie, v ktorých je možné uskutočniť okamžitý návrat dotknutej osoby.
- 38 Treba konštatovať, že ani takáto možnosť sama osebe nie je zakázaná smernicou 2008/115.
- 39 Ako totiž potvrdzuje pružnejšie vymedzenie pojmu „rozhodnutie o návrate“ nachádzajúce sa v článku 3 bode 4 uvedenej smernice, smernica nebráni tomu, aby bolo rozhodnutie ukladajúce povinnosť návratu v určitých prípadoch určených dotknutým členským štátom prijaté formou trestnoprávneho súdneho rozhodnutia. Žiadne ustanovenie v smernici 2008/115 teda nebráni tomu, aby bol odsun upravený v článku 8 ods. 1 tejto smernice realizovaný v rámci trestného konania. Okrem toho spoločné normy

a postupy stanovené smernicou 2008/115 neporušuje ani okolnosť, že taký trest vyhostenia, aký je uvedený v právnej úprave vo veci samej, zahrňuje okamžite vykonateľnú povinnosť návratu, a teda nevyžaduje následné prijatie samostatného rozhodnutia týkajúceho sa odsunu dotknutej osoby, o čom svedčí znenie článku 6 ods. 6 tejto smernice a slovo „môžu“ použité v jej článku 8 ods. 3.

- 40 Je pravda, ako uviedla Európska komisia, že taký trest vyhostenia, akým je trest upravený v právnej úprave dotknutej v konaní vo veci samej, sa vyznačuje neexistenciou akejkoľvek možnosti, že dotknutej osobe bude poskytnutá lehota na dobrovoľný odchod v zmysle článku 7 smernice 2008/115.
- 41 V tejto súvislosti však treba poznamenať, že odsek 4 tohto článku 7 umožňuje členským štátom upustiť od poskytnutia lehoty na dobrovoľný odchod, najmä ak existuje riziko úteku dotknutej osoby, aby sa vyhla konaniu o návrate. Posúdenie vykonané v tejto súvislosti sa musí oprieť o individuálne preskúmanie prípadu dotknutej osoby.
- 42 Napokon treba uviesť, že na to, aby bolo ustanovenie znejúce obdobne ako článok 16 legislatívneho dekrétu č. 286/1998 v súlade so smernicou 2008/115, musí byť uplatnené takým spôsobom, aby dĺžka zákazu vstupu, ktorú ukladá, zodpovedala dĺžke upravenej v článku 11 ods. 2 uvedenej smernice.

O peňažnom treste, ktorý možno nahradiť trestom domáceho väzenia

- 43 Tak z povinnosti členských štátov zachovávať lojalnosť, ako aj z požiadaviek na účinnosť pripomenutých smernicou 2008/115 vyplýva, že povinnosť uskutočniť odsun, ktorú článok 8 smernice ukladá členským štátom, musí byť splnená v čo najskoršom termíne (rozsudok Achughbalian, už citovaný, bod 45).
- 44 Uloženie a vykonanie trestu domáceho väzenia počas konania o návrate upraveného v smernici 2008/115 neprispieva k vykonaniu odsunu, t. j. fyzického transportu uvedenej osoby z dotknutého členského štátu, ktoré sleduje toto konanie. Takýto trest teda nepredstavuje „opatrenie“ alebo „donucovacie opatrenie“ v zmysle článku 8 smernice 2008/115 (pozri analogicky rozsudok Achughbalian, už citovaný, bod 37).
- 45 Navyše trest domáceho väzenia môže oneskoriť, a teda aj narušiť také opatrenia, akými sú vrátenie na hranicu a vynútený návrat leteckou dopravou, ktoré prispievajú k vykonaniu odsunu. Takéto riziko narušenia konania o návrate nastáva predovšetkým vtedy, ak platná právna úprava nestanovuje, že výkon trestu domáceho väzenia uloženého príslušníkovi tretej krajiny s neoprávneným pobytom sa má skončiť, len čo je možné vykonať odsun uvedenej osoby.
- 46 Vnútroštátnemu súdu prináleží posúdiť, či vo vnútroštátnej právnej úprave existuje ustanovenie, ktoré by dávalo prednosť odsunu pred výkonom trestu domáceho väzenia. V prípade, že takéto ustanovenie chýba, treba vyvodiť záver, že smernica 2008/115 bráni tomu, aby sa taký mechanizmus, akým je mechanizmus upravený v článkoch 53 a 55 legislatívneho dekrétu č. 274/2000, v ktorom je peňažný trest nahradený trestom domáceho väzenia, použil na príslušníkov tretích krajín s neoprávneným pobytom.
- 47 Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy treba na prvú a druhú položenú otázku odpovedať tak, že smernica 2008/115 sa má vykladať v tom zmysle, že:
- nebráni právnej úprave členského štátu, akou je právna úprava dotknutá v konaní vo veci samej, ktorá trestá neoprávnený pobyt štátnych príslušníkov tretej krajiny peňažným trestom, ktorý môže byť nahradený vyhostením,

- a bráni právnej úprave členského štátu, ktorá umožňuje potrestať neoprávnený pobyt štátnych príslušníkov tretej krajiny trestom domáceho väzenia bez toho, aby zaručila, že tento trest sa skončí, len čo je možný fyzický transport dotknutej osoby z uvedeného členského štátu.

O tretej otázke

- 48 Pokiaľ by vnútroštátny súd na základe odpovedí poskytnutých na prvú a druhú otázku a v nadväznosti na posúdenia opísané v bodoch 41 a 46 tohto rozsudku dospel k záveru, že predmetný prípad nezodpovedá niektorej zo situácií upravených v článku 7 ods. 4 smernice 2008/115, a teda že sa nevyužije možnosť ponúknutá článkom 16 legislatívneho dekrétu č. 286/1998, alebo rozhodne, že smernica 2008/115 bráni uplatneniu článkov 53 a 55 legislatívneho dekrétu č. 274/2000 na príslušníkov tretej krajiny s neoprávneným pobytom, bude nútený takéto ustanovenia vnútroštátneho práva neuplatniť (pozri analogicky rozsudok El Dridi, už citovaný, bod 61).
- 49 Vzhľadom na toto spresnenie netreba odpovedať na tretiu položenú otázku.

O trovách

- 50 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (prvá komora) rozhodol takto:

Smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES zo 16. decembra 2008 o spoločných normách a postupoch členských štátov na účely návratu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na ich území, treba vykladať v tom zmysle, že:

- **nebráni právnej úprave členského štátu, akou je právna úprava dotknutá v konaní vo veci samej, ktorá trestá neoprávnený pobyt štátnych príslušníkov tretej krajiny peňažným trestom, ktorý môže byť nahradený vyhostením,**
- **a bráni právnej úprave členského štátu, ktorá umožňuje potrestať neoprávnený pobyt štátnych príslušníkov tretej krajiny trestom domáceho väzenia bez toho, aby zaručila, že tento trest sa skončí, len čo je možný fyzický transport dotknutej osoby z uvedeného členského štátu.**

Podpisy